

VÀI Ý KIẾN VỀ ĐÀO TẠO CÁC NGÀNH KỸ THUẬT, CÔNG NGHỆ TRONG TRƯỜNG ĐẠI HỌC DÂN LẬP

Nguyễn Văn Tài

Thời gian hoạt động của hệ thống trường đại học Dân lập ở Việt Nam còn quá ngắn nên chưa có một hình mẫu nào tương đối tối ưu. Chính vì vậy, trong quá trình hoạt động của trường thì cán bộ, giảng viên phải luôn luôn suy nghĩ về mục tiêu, phương hướng hoạt động, cấu tạo chương trình, phương pháp giảng dạy, . . . cho phù hợp với thực tế Việt Nam.

Với mong muốn chất lượng đào tạo ngày càng được nâng cao, tôi xin "lạm bàn" về một số vấn đề của khối kỹ thuật, công nghệ trong trường đại học dân lập.

1. Mục tiêu đào tạo: sau 30 năm tham gia giảng dạy ở các trường đại học, tôi nhận thấy chương trình đào tạo về kỹ thuật, công nghệ ở Việt Nam còn mang hình bóng chương trình đào tạo của Liên Xô cũ (dù rằng chương trình đã trải nhiều đợt cải tiến, chỉnh sửa). Các chương trình này nghiêng về tính "hàn lâm" và cách xa với thực tế công nghệ Việt Nam, kiến thức truyền đạt cho sinh viên vừa thừa lại vừa thiếu làm cho sinh viên bỡ ngỡ khi bắt đầu làm việc. Tôi thường nghe sinh viên than thở: "chúng em học năm ba, năm tư rồi mà chưa biết gì hết thì làm sao làm việc được khi ra trường!?".

Với đặc thù trường dân lập ở Việt Nam, tôi cho rằng chương trình đào tạo phải thực tế hơn, bám sát yêu cầu của công nghiệp, không nên sao chép chương trình, phương pháp giảng dạy của các trường công lập. Trường đại học dân lập nên tạo hướng đi riêng của mình, không hô hào cạnh tranh với đại học công lập.

Qua tìm hiểu thực tế công nghiệp Việt Nam, một nghịch lý là công nghệ được áp dụng trong các quy trình sản xuất còn đi trước chương trình đào tạo của các trường đại học! Vấn đề phải giải quyết trước mắt là chỉnh chương trình đào tạo sao cho ngang bằng hoặc vượt trước công nghệ một bước. Điều này tưởng chừng đơn giản nhưng sẽ không thực hiện được nếu cán bộ quản lý các khoa không chịu khó tìm hiểu thực tế, cập nhật chương trình thường xuyên. Theo tôi, cần phải mạnh dạn loại bỏ những nội dung không còn thiết thực nữa và thay vào đó những kiến thức, kỹ thuật mới: "Hãy trình bày những kiến thức mà sinh viên cần, không nên trình bày những kiến thức mà thầy cô có".

2. Kiến thức thực tế: Ông bà ta thường nói: "Trăm nghe không bằng mắt thấy, trăm thấy không bằng tay làm". Như vậy, muốn SV vững tay nghề thì thiết bị thí nghiệm, thực hành đóng vai trò quan trọng. Theo tôi, vững tay nghề nên là mục tiêu đào tạo khối ngành kỹ thuật, công nghệ ở các trường đại học dân lập trong tình hình hiện nay. Giải quyết mục tiêu này bằng thực tập công trường, nhà máy, bằng đồ án môn học. . . . ư ? . Các phương pháp này chỉ giải quyết một phần vì sinh viên chỉ được "thấy" mà không được "làm".

Chúng ta đang rơi vào vòng "luẩn quẩn" khi đề cập đến phòng thí nghiệm, xưởng. Ai là người tạo bước "đột phá" để thoát khỏi bế tắc này ? . Dẫu biết rằng trường còn nhiều khó khăn về kinh phí nhưng nếu không có sự hỗ trợ của trường thì các Khoa chuyên môn không đủ sức để tự trang bị, đầu tư cho PTN và xưởng, điều đó ảnh hưởng rất lớn đến hướng phát triển.

3. Giáo trình: nếu mục tiêu đào tạo là "nói được, làm được" thì giáo trình chuyên môn, mang tính đặc thù của trường cũng là vấn đề cần phải giải quyết. Theo tôi, để xây dựng được giáo trình phù hợp với thực tế Việt Nam còn khó hơn giáo trình lý thuyết vì người viết giáo trình còn phải có kinh nghiệm, đã kinh qua thực tế nhiều và phải biết sử dụng kiến thức lý thuyết để giải những bài toán thực tế vốn luôn chứa đựng nhiều biến số hơn bài toán lý thuyết.

Chính sách của trường thế nào ? Theo tôi, các môn cơ sở, cơ bản thì có thể sử dụng các giáo trình có sẵn và nên tập trung nguồn lực để có những giáo trình đặc thù của trường.

4. Nghiên cứu khoa học: thực tế NCKH trong các trường đại học ở Việt Nam theo lối dàn trải nên phần lớn các kết quả nghiên cứu chỉ là nửa vời, chưa ứng dụng được vào thực tế. Kinh phí cho các đề tài chỉ đủ để nghiên cứu lý thuyết, mô phỏng . . . nên phần lớn sau khi nghiệm thu thì rơi vào quên lãng. Phải chăng đây cũng là lãng phí, là bệnh hình thức !? Theo tôi, NCKH chỉ có giá trị khi góp phần tạo được của cải vật chất cho xã hội. Vì vậy, phải có đủ kinh phí và nhiệt tình để hoàn thành từ khâu lý thuyết đến chế tạo mẫu và triển khai. Có nên tập trung kinh phí NCKH cho một số đề tài được xét duyệt cẩn thận để có thể thực hiện hoàn chỉnh?.

Tóm lại, với mong muốn nhà trường luôn phát triển, tôi mạnh dạn trình bày vài ý kiến cá nhân về một số công tác. Con đường phía trước còn nhiều chông gai, đòi hỏi mỗi cá nhân phải luôn "trần trở".

Kỹ sư Nguyễn Văn Tài

Vài ý kiến về đào tạo khối ngành kỹ thuật công nghệ trong trường Đại học Dân lập
Nguyễn Văn Tài